

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 15. maaliskuuta 2024
(OR. en)

7753/24

Toimielinten välinen asia:
2023/0373(COD)

ENV 299
MI 302
IND 155
CONSOM 108
COMPET 323
MARE 7
PECHE 114
RECH 125
SAN 164
ENT 65
ECOFIN 309
CODEC 804

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Neuvosto
Kom:n asiak. nro:	14248/23 + ADD 1 - COM(2023) 645 final
Asia:	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muovipellettihävikin estämisestä mikromuovisaasteen vähentämiseksi – Periaatekeskustelu

1. Komissio toimitti 16. lokakuuta 2023 ehdotuksen asetukseksi muovipellettihävikin ehkäisemisestä mikromuovisaasteen vähentämiseksi¹. Muovipellettihävikki on yksi tahattoman mikromuovisaasteen pääasiallisista lähteistä.

¹ 14248/23 + ADD 1- COM(2023) 645 final.

2. Komissio esitteli lainsäädäntöehdotuksensa ja siihen liittyvän vaikutustenarvioinnin ympäristötyöryhmälle 14. helmikuuta 2024. Jäsenvaltioiden alustavien kannanottojen jälkeen puheenjohtajavaltio on pyytänyt valtuuskuntia esittämään lisähuomautuksia asian käsittelyn ohjaamiseksi. Jotta asiassa edistymistä voitaisiin helpottaa, neuvoston olisi kuitenkin annettava poliittista ohjausta kolmeen seikkaan.

 3. Puheenjohtajavaltio on laatinut tämän ilmoituksen liitteessä olevan tausta-asiakirjan ja ministereille osoitetut kysymykset ympäristöneuvoston istunnossa 25. maaliskuuta 2024 käytävän keskustelun ohjaamiseksi.
-

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muovipellettihävikin estämisestä mikromuovisaasteen vähentämiseksi

– Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja, joka sisältää ministereille osoitetut kysymykset –

Vuonna 2018 annetussa EU:n strategiassa muoveista kiertotaloudessa pantiin merkille mikromuoveista aiheutuvat ympäristöön ja mahdollisesti ihmisten terveyteen kohdistuvat riskit ja kannatettiin innovatiivisia ratkaisuja, joilla puututaan mikromuovisaasteen eri lähteisiin. Myös komission johtavien tieteellisten neuvonantajien ryhmä pani vuonna 2019 merkille mikromuovisaasteesta aiheutuvat mahdolliset riskit ja kannusti toteuttamaan ennakoivia toimia. Vuonna 2020 laaditussa kiertotalouden toimintasuunnitelmassa komissio sitoutui puuttumaan mikromuovien esiintymiseen ympäristössä rajoittamalla tuotteisiin tarkoituksellisesti lisättyjä mikromuoveja ja puuttumalla mikromuovien tahattomaan ympäristöön päätymiseen. Komissio ehdotti vuoden 2021 nollapäästötoimintasuunnitelmassa, että EU:n olisi vähennettävä ympäristöön (tarkoituksellisesti tai tahattomasti) päätyviä mikromuoveja 30 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

Euroopan komissio antoi 25. syyskuuta 2023 asetuksen, jolla rajoitetaan tuotteisiin tarkoituksellisesti lisättyjä mikromuoveja¹. Komissio esitti 16. lokakuuta 2023 ehdotuksen asetukseksi muovipellettihävikin ehkäisemisestä. Muovipellettihävikki on tahattoman mikromuovisaasteen pääasiallinen lähde.

Muovipelletit ovat kaikessa muovintuotannossa käytetty teollisuuden raaka-aine. Muoviteollisuuden raaka-aineita on saatavilla eri muodoissa, kuten pelletteinä, hiutaleina, jauheina ja nestemäisinä, ja niitä kaikkia kutsutaan yhteisesti ”muovipelleteiksi”. Ehdotuksessa käytetään yläkäsitettä ”pelletit”. Nykyiset käsittelykäytännöt johtavat hävikkiin kaikissa toimitusketjun vaiheissa, erityisesti tuotannossa, jalostuksessa (ensiömateriaali tai kierrätetty), kuljetuksessa ja muissa logistisissa toiminnoissa, kierrätyksessä sekä jätehuoltotoiminnoissa. Kun muovipellettejä on pääsyä ympäristöön, niitä on lähes mahdotonta saada talteen. Lisäksi muovipelletit leviävät helposti kauas tuulen ja vesivirtojen välityksellä.

¹ C(2023) 6419 final.

Muovipellettihävikki vaikuttaa haitallisesti ympäristöön, ilmastoon, mahdollisesti ihmisten terveyteen ja talouteen (esim. kalastus, maatalous, matkailu). Arvioiden mukaan EU:ssa pääsi vuonna 2019 ympäristöön 52 140 – 184 290 tonnia pellettejä. Määrä on sama kuin 2 100 – 7 300 pellettirekkaa vuodessa. Muovipellettihävikki on kolmanneksi suurin mikromuovin tahattoman ympäristöön päätyamisen lähde.

Ehdotuksen odotetaan vähentävän pellettihävikkiä jopa 74 prosenttia. Sen lisäksi, että muovipellettihävikki ja sen haitalliset vaikutukset vähenevät, yhteisten EU:n laajuisten toimenpiteiden odotetaan myös lisäävän toimijoiden toimintaedellytysten tasapuolisuutta kaikkialla EU:ssa.

Ehdotuksessa esitetään toimenpiteitä, jotka toimitusketjun toimijoiden on toteutettava, sekä raportointijärjestelmää ja noudattamisen valvontajärjestelmää:

Toimenpiteet, jotka toimijoiden on toteutettava

Muovipellettihävikki johtuu suurelta osin tietämyksen puutteesta ja huonoista käsittelykäytännöistä, minkä vuoksi sitä voidaan suurelta osin torjua nopeilla toimenpiteillä. Komissio ehdottaa sen varmistamista, että kaikki toimijat, jotka käsittelevät pellettejä EU:ssa yli viisi tonnia vuodessa, ja kaikki EU:n omat ja EU:n ulkopuoliset liikenteenharjoittajat, jotka kuljettavat muovipellettejä EU:ssa, toteuttavat tarvittavat toimenpiteet seuraavassa tärkeysjärjestyksessä: estetään pellettien vuodot; estetään vuotaneiden pellettien leviäminen sen varmistamiseksi, että ne eivät saastuta ympäristöä; ja viimeisenä vaihtoehtona huolehditaan puhdistuksesta vuodon tai ympäristöön pääsyn jälkeen. Toimenpiteet luetellaan ehdotuksen liitteissä I ja III. Edelläkävijät ovat jo toteuttaneet näitä toimenpiteitä. Kansallisilla toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet vaatia lisätoimenpiteiden tai erilaisten toimenpiteiden toteuttamista.

Raportointi- ja noudattamisen valvontajärjestelmä

Kansallisilla toimivaltaisilla viranomaisilla on keskeinen rooli noudattamisen valvontajärjestelmässä, sillä niiden edellytetään suorittavan ympäristötarkastuksia ja muita todentamistoimenpiteitä riskiperusteista lähestymistapaa noudattaen. Lisäksi suurempien toimijoiden on hankittava riippumattoman kolmannen osapuolen antama vaatimustenmukaisuustodistus, joka auttaa kansallisia toimivaltaisia viranomaisia todentamaan vaatimusten noudattamisen. Pienemmille toimijoille aiheutuvan taakan keventämiseksi niiden ei tarvitse hankkia kolmannen osapuolen sertifiointia, mutta niiden on sen sijaan toimitettava oma ilmoitus vaatimustenmukaisuudestaan. Sekä todistukset että omat ilmoitukset olisi annettava tiedoksi toimivaltaisille viranomaisille. Lisäksi on tarkoitus ottaa käyttöön yhdenmukaistettu menetelmä muovipellettihävikin arvioimiseksi.

Merikuljetukset

Ehdotus ei kata muovipellettien merikuljetuksista aiheutuvaa hävikkiä. Vaikka merikuljetuksista onnettomuuksien yhteydessä aiheutuva hävikki on harvinaista, se aiheuttaa äkillisiä ja merkittäviä kielteisiä vaikutuksia paikallisiin ekosysteemeihin ja asianomaisiin yhteisöihin, kuten Espanjan ja Ranskan rannikoilla äskettäin tapahtuneet pellettionnettomuudet osoittavat. Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (IMO) käydään parhaillaan keskusteluja muovipellettien merikuljetuksiin liittyvien ympäristöriskien vähentämisestä vapaaehtoisilla ja pakollisilla toimenpiteillä seuraavien kolmen näkökohdan osalta: kuljetustiedot, laadukkaat pakkaukset ja turvallinen lastinkäsittely. On kuitenkin odotettavissa, että IMO:n keskustelut eivät johda pakollisiin toimenpiteisiin lyhyellä aikavälillä.

Kysymykset ministereille

- 1. Kun otetaan huomioon tavoitteet, jotka asetusehdotuksella on määrä saavuttaa, ovatko ehdotetut toimenpiteet mielestänne riittäviä?*
- 2. Miten arvioitte asetusehdotusta eri julkisille ja yksityisille toimijoille osoitetun vastuun kannalta, vaatimustenmukaisuuden tarkistaminen mukaan lukien?*
- 3. Olisiko asetusehdotukseen sisällytettävä myös merikuljetuksia koskevia toimenpiteitä ottaen huomioon IMO:n keskustelujen tilanne?*